

חוברת תרגול – מסע פנימה: חורף, פנימיות ומסע אל עצמי

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מגוון הסוגות הספרותיות באתר (מאמר הגות, שיר, סיפור קצר, מכתב, יומן, משל) ואת מאפייני כל סוגה.
- לזהות ולנתח לשון ציורית (דימוי, מטפורה, האנשה) בשירה ובפרוזה.
- לעמוד על הרעיון המרכזי המשותף לקטעים – הקשר בין חורף, האטה וצמיחה פנימית.
- לתרגל כתיבה אישית-רפלקטיבית בעקבות קריאה, תוך שמירה על גבולות ובחירה חופשית בשיתוף.

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • מאמרי הגות: רעיון מרכזי וטיעון – זיהוי הרעיון המרכזי

1. לא נכון – הקטע טוען שהאטה בחורף היא זמן של צבירת כוח, לא בזבוז
2. נכון – השורשים מעמיקים גם כשלא רואים זאת מבחוץ
3. נכון – זהו הרעיון המרכזי של הקטע - תמיד נשאר חום פנימי שאפשר להחיות
4. לא נכון – הקטע אומר שגם לקול הביקורתי יש לפעמים תועלת, אך כדאי לבחור להקשיב יותר לקול המעודד

חלק ב' – פרק 1 • מאמרי הגות: רעיון מרכזי וטיעון – דימויים ומשמעותם

1 – ד (חום פנימי שנשאר גם כשנדמה שהאש כבתה)
2 – ג (צמיחה סמויה שמתרחשת לפני שרואים אותה מבחוץ)
3 – ב (הזמנה להאט ולפנות אל העולם הפנימי)
4 – ה (הקול הפנימי השקט והמעודד)
5 – א (המסע המתמשך של הכרת עצמנו, שדורש סקרנות וסבלנות)

חלק ג' – פרק 1 • מאמרי הגות: רעיון מרכזי וטיעון – ניתוח טיעון וכתיבה

1. יש להתקדם בצעדים קטנים ובסבלנות, לא בלחץ או בשינוי מהיר מדי, כדי לא 'לכבות' את הכוח הפנימי
2. בשני הדימויים יש כוח או חיים שאינם נראים מבחוץ, אבל קיימים בפנים וממתינים בסבלנות להתגלות
3. בשני הקטעים הכותבים מדגישים תהליך מתמשך ולא מיידי - צמיחה או הכרה עצמית שדורשים זמן וסבלנות ואינם מסתיימים ברגע אחד
4. תשובה פתוחה - יש לבדוק שימוש נכון בדימוי מהקטעים ושהפסקה קשורה לרעיון של כוח פנימי שקט

חלק ד' – פרק 2 • שירה ולשון ציורית: דימוי, מטפורה והאנשה – מושגים ותוכן השירים

1. א – ייחוס תכונות אדם לדבר דומם, לבעל חיים או לטבע
2. א – דימוי משתמש במילת השוואה כמו "כמו", מטפורה מזהה בין שני דברים בלי מילת השוואה

חלק ה' – פרק 2 • שירה ולשון ציורית: דימוי, מטפורה והאנשה – בדיקת הבנה

1. לא נכון – בשיר נאמר שלא כל צמיחה נראית מבחוץ, וגם בתקופת "חורף" משהו מתחזק בפנים.
2. נכון – זהו תיאור מקורות האור הפנימיים בשיר.
3. לא נכון – מדובר בשקט רך שמאפשר לנשום ולהיות עצמנו.

חלק ו' – פרק 2 • שירה ולשון ציורית: דימוי, מטפורה והאנשה – התאמה וזיהוי

1 – ב (צמיחה סמויה שממשיכה גם כשלא רואים אותה מבחוץ)
2 – ג (מקורות אור פנימיים שאפשר להדליק גם בחושך)
3 – ד (שקט רך שמאפשר לנשום ולחזור לעצמנו)
4 – ה (ייחוס תכונה אנושית לדבר שאינו אדם)
5 – א (זיהוי בין שני דברים שונים בלי מילת השוואה)

חלק ז' – פרק 2 • שירה ולשון ציורית: דימוי, מטפורה והאנשה – יישום

1. ציורית
2. תקווה

חלק ח' – פרק 3 • סיפור קצר: עלילה, דמות ומסר – הבנת העלילה הבסיסית

1. לא נכון – הסערה גורמת לניתוק האינטרנט, לא לחשמל
2. לא נכון – רוני היא אחותו הקטנה של איתי
3. נכון – בשני הסיפורים סערה משבשת את השגרה ומביאה להתבוננות

חלק ט' – פרק 3 • סיפור קצר: עלילה, דמות ומסר – פרטים מהעלילה

1. ב – אחותו הגדולה
2. ב – הם נפלו ונשכבו מכוסים בבוץ

חלק י' – פרק 3 • סיפור קצר: עלילה, דמות ומסר – דמויות ונקודת מפנה

1 – ב (מגלה שהחשיבה בשקט מעניינת)
2 – ה (מודיעה שהאינטרנט נפל בגלל הסערה)
3 – א (אומר שהשורשים עדיין באדמה)
4 – ג (שואלת אם גם אנשים מתחזקים אחרי סערה)
5 – ד (מצטרפים ועוזרים לתקן את הגינה)

חלק י"א – פרק 4 • כתיבה אישית: מכתב ויומן – הבנת המטרה והתוכן

1. א – לעזור לראות את הדרך ולקבל קשיים
2. ב – גם בהם יש רגעים קטנים וטובים
3. א – תשומת לב וכתיבה

חלק י"ב – פרק 4 • כתיבה אישית: מכתב ויומן – תזכורת לתוכן

1. נכון – הקטע מציין שמכתב לעצמנו עוזר לראות את הדרך, לקבל קשיים ולזכור שאנחנו ממשיכים לצמוח.
2. לא נכון – הקטע מדגיש שגם ביום אפור יש רגעים קטנים וטובים ששווה לשים לב אליהם ולכתוב עליהם.

חלק י"ג – פרק 4 • כתיבה אישית: מכתב ויומן – הבחנה בין תיאור חיצוני לרגש פנימי

1 – ד (תיאור חיצוני)
2 – ה (רגש פנימי)
3 – ו (תיאור חיצוני)
4 – ב (רגש פנימי)
5 – ג (תיאור חיצוני)
6 – א (רגש פנימי)

חלק י"ד – פרק 4 • כתיבה אישית: מכתב ויומן – הבחנה בין תיאור חיצוני לרגש פנימי

1. א – הרחוב היה רטוב מהגשם

חלק ט"ו – פרק 5 • משל ומוסר השכל – הבנת הסיפור

1. ב – הוא לא רצה לפספס דברים מעניינים
2. ב – המזון אזל והוא נעשה עייף ומותש
3. ג – הינשוף

חלק ט"ז – פרק 5 • משל ומוסר השכל – מבנה המשל

1. לא נכון – הינשוף אמר ההפך: מנוחה איננה בזבוז, אלא צבירת כוח לאביב.
2. נכון – כך מסופר בסיום הסיפור, לפני שהתעורר באביב.

חלק י"ז – פרק 5 • משל ומוסר השכל – השלמה והתאמה

1. ינשוף
2. נוח

חלק י"ח – פרק 5 • משל ומוסר השכל – התאמת מבנה

1 – ג (הדמות שלומדת את הלקח)
2 – ד (הדמות שמביאה את התובנה)
3 – א (מסמלים מנוחה וצבירת כוח)
4 – ב (המשפט המסכם את הלקח האנושי)

חלק י"ט – פרק 6 • סדנת סיכום: יומן מסע אישי ושיח – זיהוי נושאים מרכזים

1. ב – החורף מזמין להאט ולפנות פנימה
2. ב – גחלת חמה
3. ב – הרבה לפני שרואים אותה, מתחת לפני הקרקע
4. א – שניהם עוסקים בדברים שקורים בפנים, גם כשלא רואים אותם מבחוץ

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מזהה את מוטיב ההאטה/הצמיחה הפנימית/החוסן ומדגים משתי-שלוש סוגות שונות (למשל מאמר ושיר).
- יש זיהוי מדויק של הדימוי/המטפורה והסבר הקושר אותו לרעיון המרכזי של הקטע, לא רק תיאור כללי.
- התשובה אישית, כנה ומנומקת, ואינה חייבת לחשוף תוכן אישי – חשוב הקישור בין הכתיבה להבנה.

טיפים להפעלה:

- מומלץ ללמד פרק אחד בכל שיעור (כ-45 דקות), ולפתוח כל שיעור בקריאה קצרה או במעגל בוקר של עשר דקות מהאתר.
- לקראת פרק 4 ו-6, יש לאפשר לתלמידים לבחור אם לשתף את הכתיבה האישית שלהם – בהתאם להערה העדינה באתר.
- לתלמידים עולים חדשים או בחנ"מ ניתן להיעזר בגרסה הפשוטה של הקטעים ובדפי התרגול המותאמים שבאתר.
- בפרק האחרון אפשר לשלב את משחק הקבוצות (מסע החורף) כסיכום חווייתי לפני כתיבת הרפלקציה המסכמת.

חוברת תרגול – מסע פנימה: חורף, פנימיות ומסע אל עצמי

❄️ מסע פנימה

תיכון · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מאמרי הגות: רעיון מרכזי וטיעון
2. פרק 2 – שירה ולשון ציורית: דימוי, מטפורה והאנשה
3. פרק 3 – סיפור קצר: עלילה, דמות ומסר
4. פרק 4 – כתיבה אישית: מכתב ויומן
5. פרק 5 – משל ומוסר השכל
6. פרק 6 – סדנת סיכום: יומן מסע אישי ושיח

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – מסע פנימה: חורף, פנימיות ומסע אל עצמי

חוברת התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזאת תקראו טקסטים קצרים על חורף ועל העולם הפנימי שלנו. בכל פרק יש שאלות קריאה ומשימת כתיבה קצרה. אפשר לעבוד לבד או בזוגות, ולשאול מורה אם משהו לא ברור.

📖 מילון קטן:

דימוי	השוואה בין שני דברים באמצעות מילת השוואה כמו 'כמו' או 'כ-'
מטפורה	השוואה סמויה, ללא מילת השוואה, בין שני דברים שונים
האנשה	תיאור של דבר דומם או בעל חיים בתכונות אדם
מאמר הגות	טקסט עיוני המביע רעיון או השקפה אישית על החיים
משל	סיפור קצר שממנו עולה מוסר השכל
מוסר השכל	המסר או הלקח שהסיפור מבקש ללמד
נקודת מפנה	הרגע בעלילה שבו משהו משתנה אצל הדמות
צמיחה סמויה	התפתחות פנימית שאינה נראית מיד מבחוץ
חוסן	היכולת להתאושש ולהתחזק אחרי קושי
רפלקציה	חשיבה והתבוננות פנימית על חוויה או רגש

1 חלק א' – פרק 1 • מאמרי הגות: רעיון מרכזי וטיעון – זיהוי הרעיון המרכזי

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הקטע 'החורף לא ממהר' טוען שהחורף הוא זמן של בזבוז ואין בו שום תועלת	☐	☐
2	לפי הקטע 'מתחת לאדמה', ימים שנראים 'ריקים' מבחוץ יכולים להיות ימים של צמיחה פנימית	☐	☐
3	לפי הקטע 'גחלת', גם כשהאש נראית כבויה נשאר בתוכנו חום, כמו גחלת מתחת לאפר	☐	☐
4	לפי הקטע 'שני קולות', צריך להשתיק לגמרי את הקול הביקורתי כי אין בו שום תועלת	☐	☐

2 חלק ב' – פרק 1 • מאמרי הגות: רעיון מרכזי וטיעון – דימויים ומשמעותם

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. גחלת מתחת לאפר	___	**א.** המסע המתמשך של הכרת עצמנו, שדורש סקרנות וסבלנות
2. פקעות ובצלים מתחת לאדמה	___	**ב.** הזמנה להאט ולפנות אל העולם הפנימי

3. גשם שמתופף על החלון	___	**ג.** צמיחה סמויה שמתרחשת לפני שרואים אותה מבחוץ
4. ציוץ ציפור בתוך רעש רחוב	___	**ד.** חום פנימי שנשאר גם כשנדמה שהאש כבתה
5. מסע בלי קו סיום	___	**ה.** הקול הפנימי השקט והמעודד

3 חלק ג' – פרק 1 • מאמרי הגות: רעיון מרכזי וטיעון – ניתוח טיעון וכתיבה

ענו בקצרה.

1. בקטע 'גחלת' מוזהרים מפני 'שפיכת הרבה עצים בבת אחת'. מה מייצגת האזהרה הזאת, לדעתכם, לגבי הדרך לחזור לעצמנו אחרי תקופה קשה?

2. השוו בקצרה בין הדימוי באדמה ('מתחת לאדמה') לדימוי הגחלת ('גחלת') - מה משותף לשני הדימויים בטיעון של הכותבים?

3. בקטע 'מסע בלי מזוודה' נאמר שהמסע אל עצמנו הוא 'מסע של שאלות, בלי קו סיום'. כתבו כיצד רעיון זה קשור לרעיון המרכזי בקטע 'מתחת לאדמה' על צמיחה סמויה

4. כתבו פסקה קצרה שבה אתם משתמשים בדימוי אחד מהקטעים (גחלת, אדמה, קול שקט) כדי לתאר רגע שבו אתם צריכים כוח פנימי

4 חלק ד' – פרק 2 • שירה ולשון ציורית: דימוי, מטפורה והאנשה – מושגים ותוכן השירים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה זו האנשה?

(א) ייחוס תכונות אדם לדבר דומם, לבעל חיים או לטבע (ב) השוואה מפורשת בעזרת מילת דימוי כמו "כמו"

(ג) חזרה על אותה מילה כמה פעמים בשיר (ד) תיאור מדויק של מראה חיצוני בלבד

2. מה ההבדל בין דימוי למטפורה?

(א) דימוי משתמש במילת השוואה כמו "כמו", מטפורה מזהה בין שני דברים בלי מילת השוואה

(ב) דימוי תמיד ארוך יותר ממטפורה (ג) מטפורה מופיעה רק בשירה, דימוי רק בפרוזה

(ד) אין שום הבדל, אלה שני שמות לאותו דבר

5 חלק ה' – פרק 2 • שירה ולשון ציורית: דימוי, מטפורה והאנשה – בדיקת הבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בשיר "עץ בחורף" נאמר שכל צמיחה פנימית נראית תמיד גם מבחוץ.	☐	☐
2	בשיר "פנס קטן" מקורות האור שמוזכרים הם זיכרונות, קשרים ומילים טובות.	☐	☐
3	בשיר "שקט" מתואר שקט כבד וקשה שגורם לדובר להתרחק מעצמו.	☐	☐

6 חלק ו' – פרק 2 • שירה ולשון ציורית: דימוי, מטפורה והאנשה – התאמה וזיהוי

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. עץ בחורף	___	**א.** זיהוי בין שני דברים שונים בלי מילת השוואה
2. פנס קטן	___	**ב.** צמיחה סמויה שממשיכה גם כשלא רואים אותה מבחוץ
3. שקט	___	**ג.** מקורות אור פנימיים שאפשר להדליק גם בחושך
4. האנשה	___	**ד.** שקט רך שמאפשר לנשום ולחזור לעצמנו
5. מטפורה	___	**ה.** ייחוס תכונה אנושית לדבר שאינו אדם

7 חלק ז' – פרק 2 • שירה ולשון ציורית: דימוי, מטפורה והאנשה – יישום

השלימו את המילה החסרה.

1. כאשר משווים עולם פנימי לעץ שצומח בשקט בחורף, זהו שימוש בלשון _____ (דימוי או מטפורה).

2. בשיר "פנס קטן" האור מסמל _____ שיש בתוכנו גם כשקשה.

8 חלק ח' – פרק 3 • סיפור קצר: עלילה, דמות ומסר – הבנת העלילה הבסיסית

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בסיפור "כשהאינטרנט נפל", הסערה גורמת לניתוק החשמל בבית	☐	☐
2	ב"אחרי הסערה", רוני היא אחותו הגדולה של איתי	☐	☐
3	בשני הסיפורים מופיע אירוע חיצוני (סערה) שגורם לדמויות לעצור ולהתבונן	☐	☐

9 חלק ט' – פרק 3 • סיפור קצר: עלילה, דמות ומסר – פרטים מהעלילה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי אומרת לעידו שהאינטרנט נפל?

א) אמא שלו ב) אחותו הגדולה ג) השכנה ד) חברו

2. מה קרה לצמחים בגינה?

א) הם נשארו זקופים ב) הם נפלו ונשכבו מכוסים בבוץ ג) הם נעקרו לגמרי ד) הם פרחו

10 חלק י' – פרק 3 • סיפור קצר: עלילה, דמות ומסר – דמויות ונקודת מפנה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. עידו	___	**א.** אומר שהשורשים עדיין באדמה
2. אחותו של עידו	___	**ב.** מגלה שהחשיבה בשקט מעניינת
3. איתי	___	**ג.** שואלת אם גם אנשים מתחזקים אחרי סערה
4. רוני	___	**ד.** מצטרפים ועוזרים לתקן את הגינה
5. השכנים	___	**ה.** מודיעה שהאינטרנט נפל בגלל הסערה

11 חלק י"א – פרק 4 • כתיבה אישית: מכתב ויומן – הבנת המטרה והתוכן

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה כותבים מכתב לעצמנו?

א) לעזור לראות את הדרך ולקבל קשיים ב) לתאר טיול בחו"ל ג) ללמד כללי כתיבה רשמית

ד) לבקר חברים

2. מה מיוחד בימים אפורים לפי הקטע?

א) אין בהם שום דבר טוב ב) גם בהם יש רגעים קטנים וטובים ג) הם תמיד עצובים

ד) אסור לכתוב עליהם ביומן

3. מה עוזר לשים לב לרגעים טובים?

א) תשומת לב וכתיבה ב) שינה ארוכה ג) בריחה מהבית ד) התעלמות מהיום

12 חלק י"ב – פרק 4 • כתיבה אישית: מכתב ויומן – תזכורת לתוכן

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לפי הקטע "מכתב לעצמי", כתיבת מכתב עוזרת לזכור שאנחנו ממשיכים לצמוח.	☐	☐
2	לפי "יומן של יום גשום", רק ימים שמשיים ראויים לתיעוד ביומן.	☐	☐

13 חלק י"ג – פרק 4 • כתיבה אישית: מכתב ויומן – הבחנה בין תיאור חיצוני לרגש פנימי

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הגשם דפק על החלון כל הבוקר	___	**א.** רגש פנימי
2. הרגשתי שקט בלב, בלי לדעת למה	___	**ב.** רגש פנימי
3. האוטובוס איחר ברבע שעה	___	**ג.** תיאור חיצוני
4. חששתי שלא אצליח מחר	___	**ד.** תיאור חיצוני
5. השמיים היו אפורים כל היום	___	**ה.** רגש פנימי
6. שמחתי מאוד כשקיבלתי חיוך קטן	___	**ו.** תיאור חיצוני

14 חלק י"ד – פרק 4 • כתיבה אישית: מכתב ויומן – הבחנה בין תיאור חיצוני לרגש פנימי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה משפט מתאר דבר שרואים בחוץ?

א) הרחוב היה רטוב מהגשם ב) הרגשתי מבולבל מאוד ג) חששתי מהמבחן ד) שמחתי מאוד

15 חלק ט"ו – פרק 5 • משל ומוסר השכל – הבנת הסיפור

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה הדובון סירב לישון?

א) הוא פחד מהחושך ב) הוא לא רצה לפספס דברים מעניינים ג) הוא לא היה עייף בכלל

ד) הוא רב עם הדובה הזקנה

2. מה קרה לדובון אחרי שנשאר ער לבדו זמן רב?

א) הוא נעשה חזק יותר מכולם ב) המזון אזל והוא נעשה עייף ומותש ג) הוא מצא חברים חדשים ביער

ד) הוא בנה מאורה משלו

3. מי עזר לדובון להבין את טעותו?

א) הסנאי ב) הדובה הזקנה ג) הינשוף ד) ציפור שעפה דרומה

16 חלק ט"ז – פרק 5 • משל ומוסר השכל – מבנה המשל

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הינשוף אמר לדובון שמנוחה היא בזבוז זמן.	☐	☐
2	בסוף הסיפור הדובון חזר למאורה ונרדם עם הדובה הזקנה.	☐	☐

17 חלק י״ז – פרק 5 • משל ומוסר השכל – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. הדובון פגש את ה _____ שהסביר לו שמנוחה היא חלק טבעי מהחיים

2. מוסר ההשכל של המשל: לפעמים הצעד הכי חכם קדימה הוא לעצור ול _____

18 חלק י״ח – פרק 5 • משל ומוסר השכל – התאמת מבנה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הדובון	___	**א.** מסמלים מנוחה וצבירת כוח
2. הינשוף	___	**ב.** המשפט המסכם את הלקח האנושי
3. החורף והשינה	___	**ג.** הדמות שלומדת את הלקח
4. מוסר ההשכל	___	**ד.** הדמות שמביאה את התובנה

19 חלק י״ט – פרק 6 • סדנת סיכום: יומן מסע אישי ושיח – זיהוי נושאים מרכזים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה מזמין אותנו החורף?

(א) צריך למהר כדי לא לפספס את החורף (ב) החורף מזמין להאט ולפנות פנימה

(ג) חורף הוא עונה מיותרת (ד) קיץ טוב יותר מחורף

2. מה נשאר אחרי שהאש נעלמת?

(א) אפר קר (ב) גחלת חמה (ג) עשן (ד) שום דבר

3. מתי מתחילה הצמיחה, גם אם לא רואים אותה?

(א) רק כשרואים פרח (ב) הרבה לפני שרואים אותה, מתחת לפני הקרקע (ג) רק בקיץ

(ד) אחרי שהעלים נושרים

4. מה דומה בין שני הקטעים?

(א) שניהם עוסקים בדברים שקורים בפנים, גם כשלא רואים אותם מבחוץ (ב) שניהם עוסקים בבעלי חיים

(ג) שניהם ממליצים להתאמץ יותר קשה (ד) שניהם מתארים ימי קיץ חמים

כרטיס יציאה

מהו הרעיון המשותף שמופיע ברוב קטעי האתר, ואיך הוא בא לידי ביטוי בשלוש סוגות שונות לפחות?

בחרו דימוי או מטפורה אחד מהקטעים והסבירו מה הוא מוסיף להבנת הרעיון המרכזי.

כיצד תרגול הכתיבה האישית (מכתב/יומן) עזר לכם להבין טוב יותר את עצמכם או את אחד הקטעים?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀